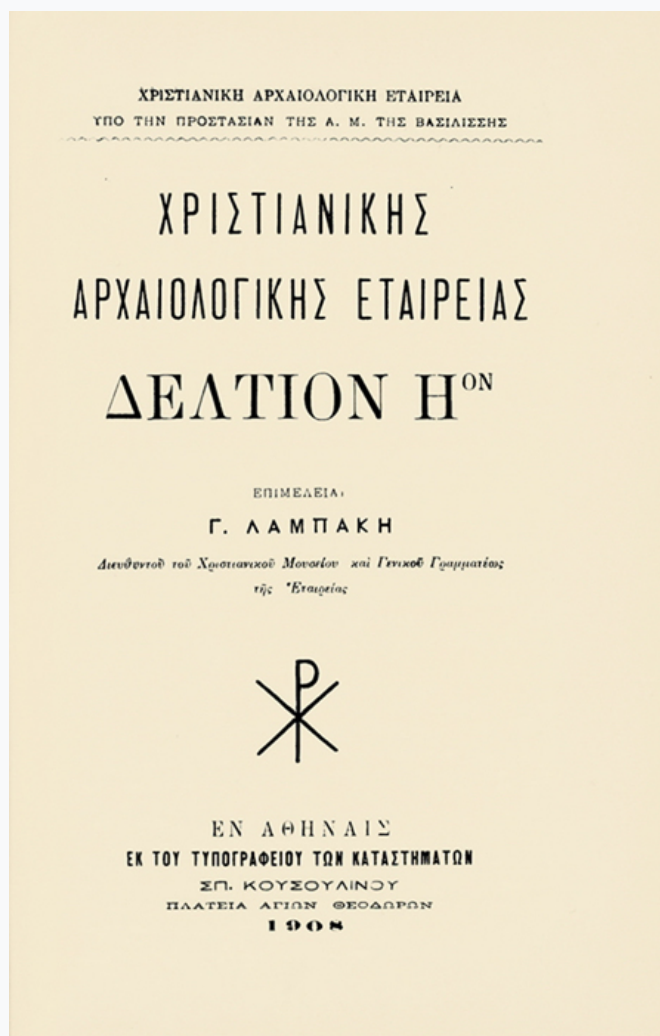

Deltion of the Christian Archaeological Society

Vol 8 (1908)

Deltion ChAE 8 (1908-1909), Series 1

Excursions

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1633](https://doi.org/10.12681/dchae.1633)

To cite this article:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Excursions. *Deltion of the Christian Archaeological Society*, 8, 3–41. <https://doi.org/10.12681/dchae.1633>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Περιηγήσεις

Δελτίον ΧΑΕ 9 (1908-1909), Περίοδος Α' • Σελ. 3-41

ΑΘΗΝΑ 1908-1909

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Δ Ε Δ Ε Α Γ Α Τ Σ

Τῇ 21 Αὐγούστου 1902 μετέβημεν εἰς Δεδέαγατς, ἔνθα εἶς καὶ μόνος εὕρηται νεόδμητος ναὸς ὁ τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

Ἅγιος Νικόλαος. Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

Ι C X C. } σύγχρονα, συνήθους τέχνης ἔργα.
MHP ΘB }

190 ('). — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου.

δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Μαυριανού.

191. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου MHP ΘB Η
ΕΛΕΟΥΣΑ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ, ἔργον ἀξιόλογον,

ΜΟCΧΟC ΧΑΤΖΗ ΚΩΝCΤΑΝΤΙΝΟΥ Χ ΧΛCII
ΑΩΗ (1808).

192. — Ἐπὶ τοῦ Δεσποτικοῦ θρόνου, εἰκὼν

ΙC ΧC Ο ΒΑCΙΛΕΥC ΤΩΝ ΒΑCΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑC ΑΡΧΙΕΡΕΥC ἐφ' ἧς

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης | Μανολάκη καὶ Κωνσταντίνου αψνα (1731)

Ἐπὶ τοῦ προσκυνηταρίου εἶδομεν μικρὰν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως

(¹) Ἀπὸ τοῦ Ε' Δελτίου ἠρξάμεθα τῆς περιγραφῆς τῶν κατὰ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ περιηγήσεις μελετῶν 1901—1902, ἃς διεκόμεθα, ἐν τῷ Ζ' Δελτίῳ δημοσιεύσαντες ἰδίᾳ τὰς ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Συνεδρίῳ ἀνακοινώσεις. Ἡδὴ ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν συνέχειαν τῶν περιγραφῶν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ πορείας ἡμῶν. Συνέχεια τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ τῶν ἐπιγραφῶν ἀπὸ τοῦ Δελτίου ΣΤ' σελ. 48.

τῆς Θεοτόκου παρομοίαν πρὸς τὸ ψηφισθέντα τοῦ ἐν Πανόρμῳ τῆς Σικελίας ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς *Martorana*.

193.— Ἐπὶ θαυμασίᾳ τέχνῃ προσκυνηταρίον τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΪΝΟΥ

18 + 99

Κατὰ πληροφθορίας δὲ, ὥς ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Μητροπολίτης Αἰνου κ. Γερμανός, πάντα τὰ ἀρχαῖα ταῦτα ἀντικείμενα προήρχοντο ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν τῆς Αἰνου, ἣν παρώτρυνεν ἡμᾶς ὅπως ἐπισκεφθῶμεν. Μετὰ ὥραϊον δὲ πλοῦν θαλάσσιον εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ποταμὸν Ἐβρον, ὅπου πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦτον ἐφαπλοῦται ἡ συμπαθής, ἡ ἀρχαιοπρεπὴς καὶ ἀρχοντικὴ πόλις **Αἶνος**.

Αἶνος (')

Ἐν τῇ Αἰνῷ (Φωτ. ἀποτ. 3421, 3422), ἣν διὰ τὰς ἐν αὐτῇ περισωζομένας προχριστιανικὰς καὶ κηρύως τὰς χριστιανικὰς ἀρχαιότητας δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν «μέγα Μουσεῖον τῆς χριστιανικῆς τέχνης» ἐπισκεφθήμεν, ἐσπουδάσαμεν καὶ περιεγράψαμεν πάντας σχεδὸν τοὺς ναοὺς, ὧν οἱ πλεῖστοι πρὸ τῆς ἀλώσεως, τινὲς δὲ καὶ ὑπόγειοι.

Α'. — **Μητροπολιτικὸς Ναός.** Μονόκογχος, (ἢ κόγχη πεντάπλευρος), οἰκοδομηθεὶς τῷ 1831.

(') Ἀναλογισόμενος ὁ περιηγητὴς τὸν πάλαι ποτὲ ἐκ τῆς ναυτιλίας πλοῦτον τῆς Αἰνου καὶ τὴν λοιπὴν δόξαν καὶ εὐκλειαν ταύτης, ὑπὸ ἀνεκφράστον καταλαμβάνεται μελαγχολίας, δολόκληρον σήμερον τὴν πόλιν τῆς Αἰνου οἶονεῖ ἐκτεταμένα ἐρεῖλια βλέπων.

Τῇ 12 Αὐγούστου 1867 ἐκάλῃ σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς πόλεως Αἰνου, ἐν ᾧ ἐπύρχον τέσσαρες Ἐκκλησίαι, Παράκλη ἡ Ἑλεῦσα, ὁ Ἅγιος Νικόλαος, οἱ Ταξιάρχαι καὶ ὁ Ἅγιος Σπυρίδων.

194.— 'Επὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου εἰς τὸ ὑπέρθυρον ἐντετοι-
χισμένης θύρας

ΙC	XC
NI	KA
ΑΠ	ΜΤ

CEΠΤ | ΑΨΞΓ | KA.

ΑΠΜΤ = Ἀρχὴ Πιστεως Μωσαϊκός Σταυρός.

Σεπτεμβρίου κα' 1763.

195. — 'Επὶ τοῦ Εἰκονοστασίου εἰκόνι IC XC ἐπὶ θρόνου,
ἐφ' ἧς

ῥήσεις τοῦ δούλου | τοῦ Θεοῦ Ἀσάνη.

196.— 'Επὶ τῆς εἰκόνος ΜΗΡ ΘΒ

διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ | Νικολάου καὶ τῆς συνοδῆ | ας αὐτοῦ
ἐν ἔτει αψλθ' (1759) Ἀπριλλίου.

197.— 'Υπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγίας Τριάδος

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου κύρ Γεωργάκη
Ἰωάννου | αψα' (1771) μαρτίου κθ' Ἀνρ. [= Ἀναστάσιος].

198.— 'Υπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου

διὰ δαπάνης καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐσεβοῦς κύρ Ἀγ-
γελῆ Μανόλη κατὰ τὸ αψμα (1741).

199.— 'Υπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβε | στάτων καὶ εὐλογημέ-
των ψαράδων Μαγαζήτζηδων | αψπ" (= 1780) Ἀπρ. ια' Ἀ[ναστάσιος].

200.— 'Υπὸ τὴν ἀργυρᾶν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου

+ ἡ παροῦσα ἀργυροεχαράχθη διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν
εὐσεβῶν Καρδακυραίων Λένου αψπβ (1782) κόπου ἐμοῦ ἀμαθοῦς
Ἰω[άννου] τῇ 12 Αὐγούστου 1867.

201.— 'Επὶ ὁμοφωρίου ἐν τῷ σκενοφυλακείῳ

ΚΤΗΜΑ ΠΕΛΩ ΒΕΛΤΙCΤΕ

ΚΥΡ ΙΕΡΕΜΙΟΥ 1775

ΑΡΧΗΘΥΤΟΥ ΧΡΙCΤΙΑΝΟΥΠΩΛΕ

ΩC ΑΜΝΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ

202.—Εἰς τὴν θύραν τῆς Προθέσεως ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ταξιάρχου

αψπδ (1781) Μαρτίου κη'.

+ διὰ συνδρομῆς τοῦ κηρ Κομνηνακῆ καὶ κύρ Κυριᾶκῃ δαπάνης δὲ καὶ χηρὸς τοῦ Π. ν. γ. ο. τ (=Παναγιώτου) τάχα καὶ ξογράφου.

203.—'Υπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ γυναικωνίτιδι διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων ραπτᾶδων καὶ καπᾶδων εἰς τοὺς αψξ (1760).

204.—'Υπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ γυναικωνίτιδι, ἔργον συνήθους τέχνης

Δι' ἐξόδου μὲν καὶ δαπάνης Μανουὴλ Κυρμεγάλου διὰ χειρὸς δὲ Ἀναστασίου αψνς (1736) Ἰανουαρίου (·)

Β'.—Παρεκκλήσειον τῆς Μητροπόλεως.

205.—'Επὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ι. Χ.

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ Κομνηνάκῃ αψση'. (1778).

206.—'Υπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου

+ συνδρομῆς τοῦ κύρ Κυριᾶκῃ αψση'. (1778).

'Εν τῷ ναῷ εἴρηται καὶ εἰκὼν ΜΗΡ ΘΣ Η ΕΛΠΙΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

207.—'Υπὸ παλαιὰν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος

+ διὰ δαπάνης τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομῆς δὲ Κομνηνάκῃ καὶ Κυριᾶκῃ αψ[ξ]ς (17[6]7) Ἰουνίου.

208.—'Υπεράνω τῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου Γεωργίου

† δέυσης τίς δούλις τοῦ Θεοῦ Περιζῆς πρεσβιτέρας αψπα' (1781).

209.—'Υπὸ εἰκόνα, ἐν ᾗ εἰκονίζεται ἡ Κοίμησις τοῦ ἁγίου Νικολάου

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ ἐντιμοτάτου Κυρίου Ἀγγελῆ τοῦ Παναγιώτου αψξθ (1769) Ἰουν. ι'.

210.—'Υπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Βαρβάρας, ἔργον συνήθους τέχνης

Πληρῶν σου τὴν αἵτησιν Βαρβάρα ἄθληφόρε Χριστὸς τὰς ἰάσεις βραβεύει | τοὺς ἐκτελοῦσι σου πίστει τὴν ἐτήσιον μνήμην ὡς ἀληθῶς | θαλάσσης γὰρ ψάμμου τὰ σὰ ὑπερβέβηκεν εὐκλεῖ τερα-

τουργήματα | ἁγία Μεγαλομάρτυς Βαρβάρα, πρέσβευε τῷ μόνῳ Θεῷ
ὑπὲρ ἡμῶν. | Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ κύρ Ἰωάννου Κερεσσε-
τζή εἰς σκέπην καὶ βοή | θείαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν τέκνων του καὶ εἰς
μνημόσυνον τῶν γονέων του | εἵληφε τέλος ἡ εἰκὼν αὕτη ἔτος εἰς
τοὺς χιλίους τρεῖς τε καὶ εὐδομήκοντα | πρὸς τοὺς ἐπτακοσίους.

Ἐν μηνὶ Αὐγούστου κη' χεῖρ δὲ Δημητρίου ἱερέως.

211.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ. ἐπὶ τοῦ Δεσποτικοῦ
θρόνου

αψξθ (1769) Αὐγούστου κη' Α[ν]τ. [= Ἀναστάσιος].

212.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως ἐν τῇ γυναι-
κωνίτιδι

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ Κομνηνάκη χειρὸς δὲ Ατ. [= Ἀναστασίου]
αψξηθ (1768) Ἰουνίου κς'

213.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Ἀθανασίου, Χαραλάμ-
πους καὶ ἐτέρων τινὸς

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης | τῶν τιμιωτάτων πραγματευτῶν |
Καθετζήδων κατὰ τὸ αψξζ (1766).

214.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Συνάξεως τῶν δώδεκα Ἀπο-
στόλων

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων πραγματευτῶν
Καθετζήδων ἔτος ἀπὸ Χρ (Χριστοῦ) αψξε' (1765).

215.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης

Διὰ συνδρομῆς τοῦ κύρ γεωργούδη καὶ κύρ ἀποστόλη χηρὸς
Π. ν. γ. τ. (Παναγιώτου) αψπζ (1787) Νοεμβρ. 22.

Γ'.—Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ναὸς μονό-
κογχος (ἡ κόγχη τρίπλευρος). Φέρει θόλον ἐπὶ τυμπάνον ιγ'—ιδ'
αἰῶνος.

Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τοῦ νάρθηκος εἰκονίζεται ὁ ΙC ΧC μετὰ
τοῦ Προδρόμου. Ἐξοχος ἡ κεφαλὴ τοῦ Ι. Χ, ὡς ἐν τῇ ἐν Ἀγίῳ
Ὁρει Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου.

216.—Εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ κυρίως ναοῦ

+ Ἀνιστορίθη ὁ πάνσεπτος οὗτος ναὸς τοῦ τιμίου ἐνδόξου προ-
δρό | μου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐκ κόπων καὶ ἐξόδων τῶν ὀρθο-

δό | ξων Χριστιανῶν συνδρομῇ μὲν Ζηνοβίας μοναχῆς καὶ ἐτελειώθη
ἐν | μηνὶ ὀκτωβρίῳ εἰς τὰς κθ' ἔτος ἀπὸ ΧC [Χριστοῦ] αχπ' (1680).

217. — Ἀριστερῇ τῇ εἰσιόντῃ εἰκονίζεται τὸ μάταιον τοῦ
χρόνου, ἀνὴρ πατῶν ἐπὶ τροχῶν, ὅφ' οὗς ἀναγινώσκομεν

. . . . καὶ ὁ καιρὸς τοῦ χρόνου γλήγορα δια-
βαίνω ἀπὸ . . . γυρίζει ἡ νεότης κυλοῦντας αὐτὴ ἢ τρο[χοί] . . |
γεροντάκι εἰς τοῦτο συμβουλεύω σας ὁ[λους] | μικροὺς καὶ μεγά-
λους νὰ καμνεται ἔργα ἀρετῆς | [εἰς] τὴν ζωὴν σας διότι ὅλα τὰ
πρόσκερα | στρέφονται μετὰ | βίας ὡσὰν καπνὸς καὶ ὄνειρον ὡς λω-
λουδίου το φηλον.

+ Τέλος καὶ τὸ θεῶ ἡμῶν ὁῶα ἔτος σωτήριον αχπ (1680). (¹)

218. — Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

IC XC O BACILEYC TΩN BACILEYONTΩN
KAI MEGAC APXIEPEYC, ὅφ' ἦν
αψοῶ (1774) μαρτίου κ'.

219. — Ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς)

+ Τὰ σὰ ἐκ τῶν σὼν προσφέρω σοι Κυρία Δέσποινα Μητροπάρ-
θενε Θεόνομφε Μαρία | ἀγνή πρόσδεξι δέξιν καμοῦ τοῦ ἐλαχίστου
ἐκλυτρουμένη με χειρὸς ἐχθροῦ τοῦ παγκαχίστου. αψξ' (1768).
ἀγούστου ιδ. πόνος ἀμαθοῦς Ἀναστασίου Μανόλη.

220. — Ὑπεράνω τῆς ὥραιάς πύλης δι' ἐλαιογραφίας ἐπὶ
βιβλίον ξυλογεγλυμμένον

Συνδρομῆς τοῦ Παν | ιερωτάτου ἀγίου Λῆνου | Κυρίου Ἱερεμίου
| τοῦ Βυζαντίου | κόπου καὶ δαπαν | ῆς ἐν Ἱερομονά | χοις ἐλά-
χιστος ἐε | ρεμίκου τοῦ Κρητῶς | ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψκδ (1724).

221. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου,
ἔργον μετρίας τέχνης

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβεστάτων μπακάλιδων καὶ
ὁ γενησόμενος αἰτίως μὴ τελεσθεῖσαι τὴν ἐρωτὴν ταύτην τοῦ Εὐαγ-
γελιστοῦ καὶ Θεολόγου Ἰωάννου παρ' ἡμῶν ἔχοιεν ἀντίδικον αὐτόν
τόν θεῶν Ἀπόστολον καὶ Θεολόγον αψοη'. (1778) μαΐου ε'. Ἀς.
(— Ἀναστάσιος).

(¹) Περὶ τῆς τοιαύτης παραπομπῆς ὅρα Ἐνημερίαν τῶν Ζωγραφῶν ἐκδ
1853 σελ. 246.

222.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωσήφ παραλαμβάνοντος τὴν Θεοτόκον πρὸς φύλαξιν

Δέησις τοῦ | εὐλογημένου | ρουφετίου των Ν | τουλγέριδων χωκχ' (1821)

Ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν μεγάλον μεγέθους ἀρτοφόριον τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

223.— Ἐπὶ ἱεροῦ Ἐπιταφίου ἐκ μονσαμᾶ, ἔργον μᾶλλον καλῆς Βυζαντινῆς τέχνης

Ἰστορήθη οὗτος ὁ ἐπιτάφιος ὕμνος | διὰ συνδρομῆς τοῦ εὐγενεστάτου καὶ ἐπιτρόπου κυρίῳ Κῶρ Μπερτι. ἔτι αὖτε (1803) σεπτεμβρίου ς'

Ὁσαύτως ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου καὶ τῆς Θεοτόκου βασιταζούσης νήπιον τὸν Ἰησοῦν λέγοντα

Ἄμην λέγω ὑμῖν οὐχ ὑπάρχει ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ

ὁ δὲ Προδρόμος ἀντιλέγει

Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος. ὅς. ἐμπροσθέν μου γέγονεν.

224.— Ἐν τῷ νάρθηκι, ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ἔργον συνήθους τέχνης καὶ μᾶλλον κακῆς

+ Δέησις τῶν δούλων τοῦ τοῦ Θεοῦ Μανουὴλ Ρύγενας ἐπὶ ἔτους αψκδ'. (1724) Μαΐου Κῶρ Ἀναστασίου Αἰνεῖτη.

Ὁ ναὸς ἔχει ἐφ' ἑγροῖς γραφὰς ἀναξίας λόγον, τοῦ 1600 περίπου, διακρίνονται ὁμῶς καὶ ἀρχαιότεραι τοῦτων.

Δ'. — Ἀγία Κυριακή. Ναὸς μονόκογχος (ἢ κόγχη πεντάπλευρος).

225.— Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς, ἐπὶ λίθον λιγκοῦ μαρμάρου

ΕΤΙ ΧΡΙΣΤΟΥ 1745 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Α

226.— Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς Β. πλευρᾶς ἐπὶ πόρρον λίθον

227.— Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὑπερθύρου ἐπὶ πύρου λίθου

Ἐσωτερικῶς εὔρηται ἐντοιχισμένος συντετριμμένος Σταυρὸς ζ'—η' αἰῶνος.

Ὁ ναὸς οὗτος ἐσωτερικῶς εἶναι εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ἔργων τῆς χριστ. τέχνης διὰ τὰ ἐν αὐτῷ λαμπρὰ ἔργα τῆς ξυλογλυπτικῆς καὶ ὀστεογλυφικῆς τέχνης. Πλὴν τοῦ εἰκονοστασίου καὶ τοῦ ἄμβωνος, ἅτινα εἶδὼν ἔργα λαμπρᾶς τέχνης, θανμάσιον κυρίως εἶναι τὸ ἐν αὐτῷ προσκνητᾶριον, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Ἀγ. Κυριακῆς, ἔργον σπανίας λεπτότητος καὶ ὥραιας τέχνης φέρον στρεπτοὺς ἀνθοφοροῦντας κίονας μετὰ κιονοκράνων Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ στεγαζόμενον διὰ στέγης φερούσης πέντε θόλους, ὧν ὁ ἐν μέσῳ μεγάλου μεγέθους (Φωτ. ἀποτ. 3427).

Ὡσαύτως ἅμα τῇ εἰσόδῳ δεξιὰ εὔρηται λαμπρᾶς τέχνης παγκάριον κεκοσμημένον μετὰ τῶν τεσσάρων στασιδίων αὐτοῦ διὰ λαμπρῶν ἀναγλύφων κοσμημάτων, προσώπων, πτηνῶν κλπ. (Φωτ. ἀποτ. 3426).

Ὡσαύτως ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ τοῦ ναοῦ τούτου εἶδομεν ἐξόχον χριστ. τέχνης ὀστεογεγλυμμένον δισκέλιον, ἄξιον ἀληθῶς διὰ τὴν καθόλου ἱστορίαν τῆς τέχνης.

228.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου εἰκὼν

IC XC

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

ἔργον αὐστηροῦ τύπου, τέχνης μᾶλλον καλῆς, ὅφ' ἦν

δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου προσκυνητοῦ καὶ Σημητρού-
δας χειρὸς δι' Ἀναστασίου τοῦ Ἰωάννου αψνζ (1737).

229.—Ἐπὶ τῆς εἰκόνας ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς), ἔργον τοῦ
αὐτοῦ ἀγιογράφου.

αψνε' (1733).

230.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀγίας Τριάδος

ἐπὶ ἔτους | αψνθ (1739) δι' ἐξόδου καὶ δαπά | νης Ἰωάννου
προσκυνητοῦ.

231.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς Συνάξεως τῶν 12 Ἀποστόλων

εἰς τοὺς αψξ' (1761) διὰ συνδρομῆς μὲν | Ἀνδρέου πρίγκιπα
δαπά | νης δι' Ἀγγελούδη καὶ Πολυχρόνη | κεκοιμημένων.

232.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, μᾶλλον κα-
λῆς Βυζαντ. τέχνης ἔργον.

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων ραπτάδων κατὰ
κατὰ τὸ αψξ (1760) μαρτίῳ Ἀντ. (= Ἀναστάσιος).

233.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης Γεωργίου καὶ Ἀμῆρινας αψξγ.
(1763).

234.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Νικολάου καὶ Σάββα

+ δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Σεβαστοῦ στογιάμνου αψπδ
σεπτεμβρίου κζ (1782).

235.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἔργον μᾶλλον
καλῆς αὐστηρᾶς τέχνης

διὰ συνδρομῆς καὶ | δαπάνης τῶν εὐσεβῶν | στάτων ψαράδων μα-
γαζητζήδων αψση' (1778) ὁκτωβρ. ς. Ἀντ. (= Ἀναστάσιος).

236.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων Σπυρίδωνος καὶ
Βλασίου

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμ | ιωτάτων πρᾶγματευστάδων
Καθετζήδων αψξς' (1766).

237.—Ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς ψηλαφήσεως τοῦ Θωμᾶ

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν φιλοχρίστων πραγματουτάδων τοῦ εὐλογημένου ρουσφετίου τῶν μπεζασίδων ⁽¹⁾.

238. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα ΜΗΡ ΘΒ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
αψ (αθ :) (1729 :) ις' Ἀνρ. (= Ἀναστάσιος).

239. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Στεφάνου μετὰ τῶν μαρτυρίων αὐτοῦ

1788

240. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Κυριακῆς

ΔΕΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΕΒΑΤΟΥ
ΑΨΝΔ (1754)

241. — Ἐπὶ τοῦ θωρακίου τοῦ προσκυνηταρίου τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς ἁγίας Κυριακῆς

+ διὰ συνδρομῆς | καὶ δαπάνης τῶν | εὐσεβεστάτων καρὰν | κυ-
ραίων τῆς Αἰνίου | αψπδ (1784) Μαῖου β.

242. — Εἰς τὴν θύραν τῆς Προθέσεως ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ
Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ἔργον συνήθους τέχνης

κατὰ το αψξζ (1766).

243. — Ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου ὑπὸ τὴν εἰκόνα
ΙC ΧC Ο ΒΑΣΙΛΕΥC ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑC ΑΡΧΙΕΡΕΥC

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβεστάτων καὶ εὐλογημέ-
νων Γεωργῶν καὶ τουρκενικότερα Ρεντζεχπερίδων αψοδ' (1774) Δε-
κεμβρ. δ'. Ἀνρ. (= Ἀναστάσιος).

244. — Ὡπισθεν τοῦ ξυλογεγλυμμένου προσκυνηταρίου

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐσεβε | στάτων κηπουρῶν
καὶ τουρκενικότε | ρα Μπαχτζεδάνιδων—αψπδ (1782) Ἀπριλίου.

245. — Ἐπὶ τοῦ κίονος τοῦ κρατοῦντος τὸν ἄμβωνα

+ αψοδ (1772) Ἰου. οἱ εὐαγγελιστὰι ἱστορήθησαν τῷ χρόνῳ . . .

246. — Εἰς τὴν γυναικονίτιδα ἐπὶ εἰκόνας ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς)

αωιβ (1812).

(1) Μπεζασίδες οἱ ἔμποροι ὑφασμάτων.

247.— Ἐπὶ δισκελίῳ ὁσπρακογεγλυμμένον

+ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς Αἴνος ἐν ἔτι 1788.

Ἐν τῷ ἱεροῷ εἴρηται ἀνάξιον λόγον ἔργον, χρυσοκέντητος ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ (Φωτογ. ἀποτ. τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ ἐπ' ἀριθ. 3427).

Ε'.— Παναγία ἡ Ταξειδιώτισσα (κοινῶς Παναγία Ταξηνταρὰ), καλουμένη οὕτω διότι ταύτην κυρίως ἐπικαλοῦνται οἱ μέλλοντες νὰ ταξειδεύσωσι. Ναὸς περιέχων συντριμματα θωρακίου καὶ ἄλλων χριστιανικῶν μαρμάρων ναοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος.

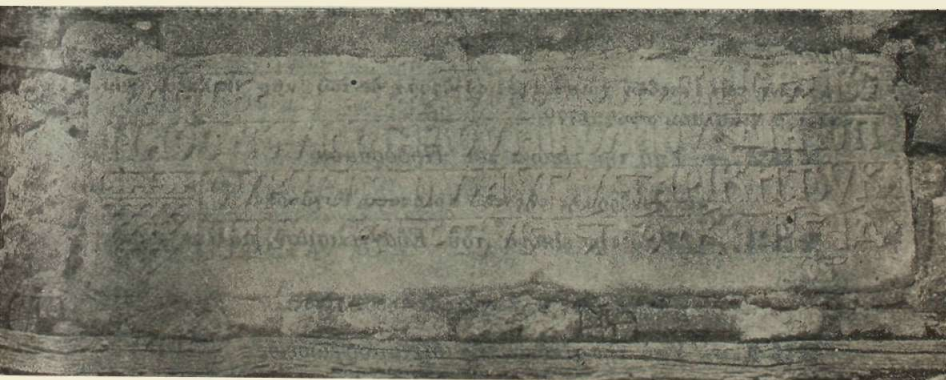
Λίθο δὲ κίονες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Κόνου παρὰ τὸν ναὸν τοῦτον, ἀπέχοντες ἀλλήλων 15,85 γ. μ. ἀναφέρονται ὅτι εἰσὶ λείψανα κίωνων ἐσωτερικοῦ καταστραφέντος ναοῦ.

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

ΙC ΧC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ	} "Αθλια σύγχρονα ἔργα
ΜΗΡ ΘC (ἐπλῶς)	

Ζ'.—"Αγιος Βλάσιος.

248.— Ἐξω ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς ἀνλῆς ἐπὶ μαρμάρων εἴρηται ἡ λόγον ἀξία ἐπιγραφὴ αὕτη

ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΚ ΒΑΘΡΟΝ Ο ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ
ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΙΑ ΚΟ
ΠΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΑΡΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑ
ΝΑΒΟΥΤΤΖΙ ΕΤΟΥC ΤΕΚΘΕ (6929=1421) ΚΟC (=ΚΩCΤΑC)

Ἀῆλον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ὅτι αὕτη ἀνῆκεν εἰς ναὸν τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ὃν ἀνῆγειρεν ὁ Ἀβγουσταρίκης τοῦ Καναβοῦτζι, εἰς ὃν ἀνῆκε καὶ τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀπεικονιζόμενον οἰκόσημον (Φωτ. ἀποτ. τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀριθ. 3429).

249.—Εἰς τὸ ὑπέρθυρον

† Οὗτος ὁ περικαλλής καὶ πανσέδατος ναὺς ὁ πάλαι μιν | ποτὲ τῷ
τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὀνόματι τιμώμενος, ὅς ἐν τῷ ἐτέρῳ δηλοῦται
κίονι, νῦν δ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐνδόξου | ἱερομάρτυρος Βλασίου
σεμηνώμενος, ἀνηγέρθη ἐκ βᾶ | θρων ἐπ' Ἀρχηθίου Βυζαντίου διὰ
συνδρομῆς καὶ βοῇ | θεῶν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐξῶχως δὲ τῇ
θαπᾶ | νῇ καὶ ἀκόνῃ ἐπιστασίᾳ τοῦ εὐλογημένου ρουσπετίου τῶν
τσουκάδων 1856. 29 Μαΐου.

Ἡ ὤζ ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρω (ἀρ. 249 καὶ 250) ἐπιγραφῶν κατα-
γίνεται, ὅτι καὶ οὗτος ἀρχιεὺς ἐπιμῆτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου
Νικολάου.

250.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ

IC XC

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ συνδρομή τοῦ κ. Παλαιολόγου καὶ κ. Νικολάου αψ60 (1779) Δ.γ. κη'.

251. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα ΜΗΡ Θ8 (ἀπλῶς), μάλλον καλὸν ἔργον

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομὴ δὲ τοῦ κ. Πάλλαιοιόγου καὶ κ. Νικολάου αψοθ (1779).

252.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

Διὰ συνδρομῆς τῆς τοῦ Χριστοφῶ Ρυγούδας.

283.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, μᾶλλον κακῆς τέχνης

Δημήτριος Β. Ζωγράφος 1856. Αἶνος.

234.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως

Διὰ συνδρομῆς τῶν τιμιωτάτων ἀλπάνιθων (=πεταλωτῶν).

255.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Νικολάου

Δαπάνη τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν συνδρομή δὲ τοῦ κῆρ Παλαιολόγου
καὶ κῆρ Νικολάου αψοθ (1779) Ὁκτωβρ. λ' Ἀνγ. [= Ἀναστάσιος].

Ἐν τῷ ἱερῷ εὔρηται εἰκὼν ΜΗΡ Θ8 Η ΘΡΗΝΩΔΟΥΣΑ
ὠραία μετὰφρασις τοῦ *Dolorosa*.

286.— Ἐν τῇ Προθέσει ὑπὸ μικρὰν εἰκόνα

ΜΗΡ Θ8 Η ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ

Χεῖρ Πάληου Ραλίου.

Ζ'.— "Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας.

287.— Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου

ἀφιερὸ | θη παρὰ | τοῦ Χ (Χατζῆ) Θεοδωρῇ Νακάση | 1807 |
Νοεμ | βρίου | 17.

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου ἀντὶ τοῦ Ι. Χ εὔρηται εἰκὼν τοῦ ἱεροῦ
τριμόρφου.

Ἄνω δὲ τοῦ Ι. Χ εἰκονίζεται πληθὺς ἀγγέλων.

288.— Ἀντὶ τῆς εἰκόνης ΜΗΡ Θ8 παρίσταται εἰκὼν τῆς
ΡΙΖΗΣ τοῦ Ἰησοῦ, ἔργον μᾶλλον καλῆς Βυζ. τέχνης, πλούσιον καὶ
μεγαλοπρεπὲς κατὰ τὴν σύνθεσιν, ὕψ' ἦν

Χεῖρ Γαβριὴλ ἱεροδισκόνου ἐκ νισου αξίας [=Νάξου] αψι (1710).

289.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου

αψοη' (1778) Νοεμβρ. ς'.

290.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Δημητρίου

+ Διὰ συνδρομῆς | καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου Δημητράκη |
Κομνηνάκη αψοθ (1789) φεβρουαρίου α.

291.— Ἐπὶ τοῦ ξυλογεγλυμμένον εἰκονοστασίου

ἔτος ΧV (Χριστοῦ) αψδ (1704) ἐλεπτουργήθη δι' ἐξόδου τοῦ πα-
νιερωτάτου Μητροπολίτου Αἰνίου Γεδεών εἰς μνημόσυνον τοῦ καὶ τῶν
γονέων Ἰωάννου καὶ Συγκλητικῆς.

292.— Ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, ἐπὶ τοῦ δεξιᾷ Εὐαγγε-
λιστοῦ :

Εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος αωλ (1850) Σεπτεμβρίου ιβ. μνήσθητι
κύριε τοῦ δούλου σου Μιχάλη.

Ὑπὸ τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν εὔρηται ἐκ τραχίτου λίθου ραβδω-
τὸς κιονίσκος, ὡς οἱ ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ἑρειπίοις τῆς Ἀττικῆς
καὶ ἄλλαχοῦ εὗρισκόμενοι.

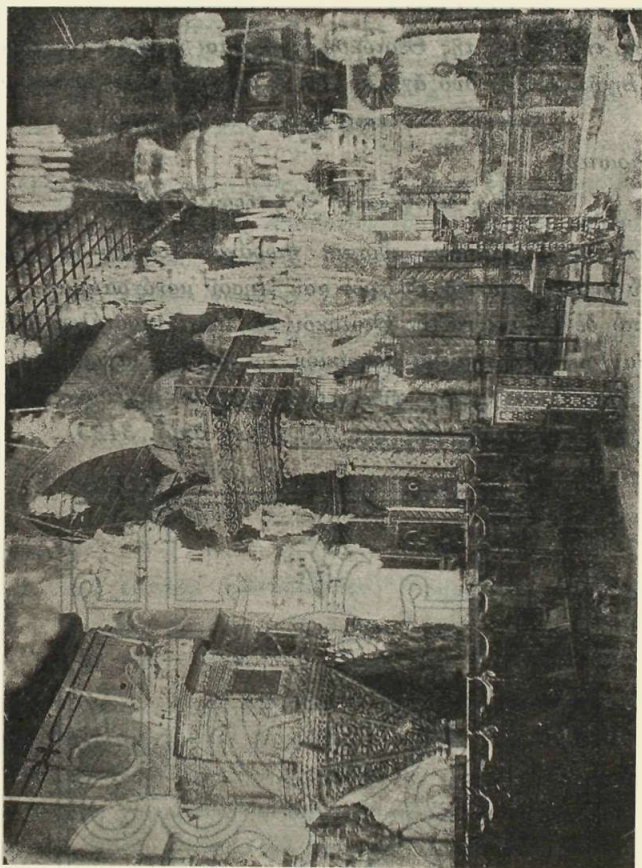
Η'.— Ζωοδόχος Πηγή. Τὸ εὐτελὲς καὶ ἐξωτερικῶς ὡς οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχον φαινόμενον ναΐδιον τοῦτο (Φωτ. ἀποτ. 3422), περιέχει ἐξωτερικῶς μὲν τὴν λαμπρὰν ἐπιγραφὴν Δημητρίου τοῦ Ξένου, ἐν ᾗ λόγος περὶ τοῦ Φραντζέσκου Γατελούζου τοῦ Παλαιολόγου, ἐσωτερικῶς δὲ ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐπιγραφὴν γενομένην ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰωσήφ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1439 ἀποθανόντος.

263.—“Εξώθεν ἐπὶ λίθου λευκοῦ μαρμάρου εὑρηται ἀναγεγλυμμένη ἡ λόγον ἀξία ἐπιγραφὴ αὕτη (Φωτ. ἀποτ. 3428)᾽:

+ Πηγὴν σε χρύσειον κόρη τῆς ἀγνείας οὐδαμὲν πάντες τὴν Θεὸν τε-
τοκῆαν | ταῖς σαῖς φέρουσα τοίνυν ὠλεναῖς λόγον καθιλεῶσαι μοι τὸ
πάν ὅταν κρίνῃς | οὐκοῦν δεῖχον καὶ τουτονὶ ὄν σου χάριν πόθω ἵνεών
ἡγεῖρα ὡς ἐδηνάμην | ὁ θεὸς οὗτος πάνσεπτος καὶ περικαλῆς ναὸς τῆς
Πανάγνου καὶ Θεομήτορος | Χρυσόπηγης ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων παρ' ἐμοῦ
Δημητρίου τοῦ Ξένου τεχνικαῦτα κρατοῦν | τος τῆς θεοσώστου πόλεως
Αἰνίου τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν κύθεντου Σύρ Παλαμίδες Π. Φραντζέσκου
Γατελούζου τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει ΓϞϞα(6951=1425) | ι | ν | δικτιῶνος |
α'. Κόστας ὁ μᾶστορας.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μαθηάνομεν, ὅτι τὸ ναΐδιον τοῦτο ἐκαλεῖτο Χρυσοπηγή, ἐπὶθετον, ὅπερ ἀπαντῶμεν νῦν καὶ ἐν Σίφνῳ ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου «Παναγία ἡ Χρυσοπηγή»· ὅτι ἰδρυτὴς

Ὁ ἐν Αἴνῳ ναὸς τῆς Ἀγίας Κυριακῆς (σελ. 10).

τούτον ἔσθιν ὁ Δημήτριος Ξένος, περὶ οὗ ἡμεῖς τέως οὐδὲν ἀλλαχόθεν γινώσκομεν, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην κρατῶν Αὐθέντης ἐν Αἴνῳ ἦν Φραντζέσκος Γατελοῦζος ὁ Παλαιολόγος, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν ὁποίων Νικόλαος ὁ Γατελοῦζος τῷ 1109 ἀπέθανεν ἐν Αἴνῳ. (Περβλ. Οἱ Γατελοῦζοι ἐν Αἰσῶν, σελ. 36)

Κόρην δὲ Νοταρὰ Παλαιολόγον τοῦ Κατελιούτζη εἶχε νυμφευθῆ
Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, τὴν τῷ 1442 θανοῦσαν καὶ ταφεῖσαι
ἐν Δήμῳ (*).

264.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

IC XC O CWTHP

Ἀντὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου παρίσταται ἡ εἰκὼν τῆς Ζωοδό-
χου Πηγῆς, ἐφ' ἧς δύο ἄγγελοι, ὧν ὁ μὲν δεξιᾷ τῷ ὄρῳντι λέγει

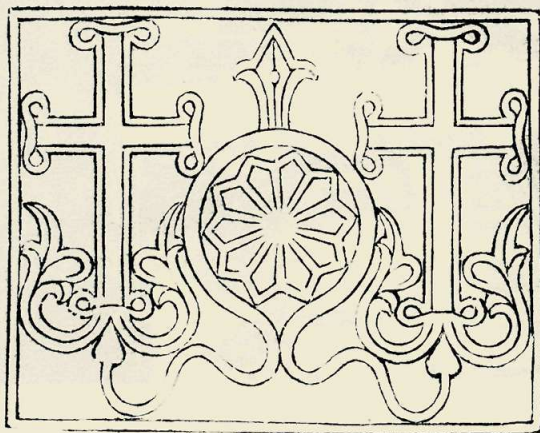
Χαῖρε, ἡ τὰς ἰάσεις προχέουσα ἀφθόνης.

ὁ δὲ ἀριστερῷ

Χαῖρε ἡ δεδοξασμένη τοῦ ζωήρουτον ὕδωρ.

Ἐπὶ τῆς Προθέσεως εὔρηται θωράκιον τοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος,
ἐφ' οὗ ἀναγεγλυμμένοι τὸ ἱερόν τοῦ Ἰησοῦ μονόγραμμα.

Ὑπὸ δὲ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου
καὶ Παύλου εὔρηται μέγα θωράκιον, ἐφ' οὗ ἐν μέσῳ εἰκονίζεται
ρόδαξ, ἐκατέρωσε δὲ δύο φυλλοφόροι μεγάλου μεγέθους στανροί,
ἔργον Ζ'—Η' αἰῶνος (Εἰκ. σελ. 18) (Φωτ. ἀποτ. 3425).

(*) Περὶ Γεώργιον Φραντζήν Β', κεφ. ιη' καὶ τὴν μονογραφίαν* Οἱ
Γατελοῦδοι ἐν Λέσβῳ 1355—1462. Ἐν Ἀθήναις 1901, σελ. 38.

265.—³Ἐσώτεριζὼς δὲ ἄνω τῆς θύρας εἶρηται εἰκὼν Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (Φωτ. ἀποτ. 3424), ὅφ' ἦν ἀναγινώσκομεν

†| ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙ[ΑC] ΤΩ[Ν] ΕΥCΘΕCΤΑ[ΤΩΝ]
ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΡΙCΤ[ΩΝ] ΒΑCΙΛΕ[ΩΝ] ΗΜ[ΩΝ] ΜΑ-
ΝΟΥΗΛ ΚΑΙ [ΕΛΕΙΝΗC ΚΑΙ ΤΟΥ] Ε[ΠΙCΚΟΠΟΥ] |
Η|Μ[ΩΝ] ΙΩ[ΑΝΝΟΥ] ΚΑΙ ΙΩCΗΦ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤ[ΑΤΗ]
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΠΙ Ε[ΤΟΥC]
ΤC[ΑΒ] [6932=1424] ΙΝΔΙ [Β].

Ὁ ἀναφερόμενος ἐπιταῦθα Μανονήλ εἶναι Μανονήλ ὁ Β' ὁ Παλαιολόγος (1391—1423), ἀποθανὼν τῇ 21 Ἰουλίου τοῦ 1125 ἔπὶ τὸ ὄνομα Ματθαῖος μοναχὸς (¹), πατὴρ τοῦ παρασιάντος ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδῳ Ἰωάννου Η' τοῦ Παλαιολόγου (1423—1448) καὶ Κωνσταντίνου ΙΑ' τοῦ Παλαιολόγου τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου (1448—1453). Ὁ Μανονήλ οὗτος εἶχε σύζυγον Εὐφρόνην θηγατέρα Κωνσταντίνου τοῦ Αἰσακίου τὴν γυναικὴν καὶ ἔπὶ τὸ ὄνομα Ἑλένην, ἣς εἶσιν ἡ ἀναφερομένη ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιγραφῇ.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ β' στίχου ἀναγινώσκομεν **Μ. ΙΩ.**, ὅπερ ἐκ τῆς συννεξείας τοῦ λόγου συμπληροῦμεν «καὶ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰωάννου».

Ἐν τῷ *Oriens Christianus* (¹) σημειοῦνται δύο ἐπίσκοποι Αἰῶν φέροντες τὸ ὄνομα Ἰωάννης, ὁ μὲν Α' ἐπὶ Φωτίου, ὁ δὲ Β' κατὰ τὸ 1166. Μετὰ Ἰωάννην δὲ τὸν Β' ἐν τῷ *Oriens Christianus* τρεῖς μόνον ἐπίσκοποι Αἰῶν ἀναφέρονται ὡς γνωστοὶ ὑπάρξαντες, Ἀννὴλ ἐπὶ Παλαμᾶ, Ματθαῖος τῷ 1575 καὶ Γεδεών τῷ 1672. Ἐπομένως εἴαν ἡ ἀνάγνωσις ἡμῶν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη χρησιμεύει καὶ ὡς πηγὴ ἀγνώστου τέως, ἡμοὶ τοιούχιστον, ἐπισκόπου Αἰῶν, τοῦ ἀνωτέρου Ἰωάννου.

(¹) Sabatier τόμ. α' σελ. 20.

(²) Οἱ ἐν τῷ *Oriens Christianus* γνωστοὶ ἐπίσκοποι Αἰῶν εἰσὶν οἱ ἑξῆς μόνον: Ὀλύμπιος, Μακάριος, Παῦλος, Γεώργιος, Ἰωάννης Α' ἐπὶ Φωτίου, Μιχαὴλ, . . . Ἰωάννης Β' 1166, Ἀννὴλ ἐπὶ Παλαμᾶ, Ματθαῖος 1575 καὶ Γεδεών τῷ 1672.

Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἰωσήφ εἶναι ὁ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω αὐτοκράτο-
ρος Μανουήλ (1391—1424) τῷ 1416 ἀπὸ Ἐφέσου γενόμενος Οἰ-
κουμενικὸς Πατριάρχης ⁽¹⁾ καὶ, ὥς ἄνω εἴπομεν, τῷ 1439 ἀπο-
θανὼν, περὶ οὗ τὰ δέοντα ἐν τῷ Δελτίῳ Α' σελ. 43 εἴπομεν. ⁽²⁾

Ἐπειδὴ δὲ ἄνω τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰκονίζεται Κωνσταντῖνος
καὶ Ἑλένη, ἐν δὲ τῇ ἐπιγραφῇ ἀναφέρεται ἡ σύζυγος τοῦ Μανουήλ
Ἑλένη, διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἐγγράφη πρὸς τιμὴν
τῆς ἀνωτέρω Αὐτοκρατορίας, μητρὸς τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος
Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, πιθανῶς δὲ καὶ τοῦτον.

Ἐπομένως αἱ ἐν τῷ ραῶ ἀγιογραφίαι αἵται εἰσιν ἐφίστης ἱστο-
ρικῆς σημασίας καὶ κατ' αὐθεντικὴν μαρτυρίαν ἔργα πρὸς τῆς
ἀλώσεως.

Τοσαῦτα λαμπρὰ μνημεῖα τῆς ἱστορίας καὶ τέχνης δίδωσιν ἡμῖν
τὸ εὐτελὲς καὶ σεαυθρωμένον τοῦτο ραῖδιον.

Θ'.—**Ἡ Παντοδυσίλισσα.** Μικρὸς ἀρχαιότατος ραῖσκος.

266.—Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίον

ΙC XC ἔργον σύγχρονον.

Ἀπὸ τῆς εἰκόρος ΜΗΡ ΘC πυρισταται ἡ Ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ
ἄνω ἐπιγραφῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὑρηται δύο θωράκια, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν
ὁποίων τὸ ἱερὸν μονόγραμμα τοῦ Μυσικοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀπο-
καλύψεως

267.—Ἐν τῇ αὐλῇ εὑρηται ἐπὶ λίθου λευκοῦ μαρμάρου μήκ.
1,55, πλάγ. 0,36 καὶ ὕψους 0,32 ἡ εἰς τὰ ἄκρα ἀποκεκρουσμένη
ἐπιγραφὴ αὕτη.

† ΘΥ ΧΑΡΙΤΙ ΙΝΔ ΙΒ ΒΑCΙΛΕΥΟΝΤΟC] ΑΝΑCΤΑ-
CΙΟΥ CΥΝΕCΤΗ Η [ΜΟΝΗ] | ΤΟΥ ΟCΙΟΥ ΠΡΟCΚΑΙ
ΕΠΙCΚΟΠ[ΟΥ] ΓΕΝΑΜΕΝΟΥ ΤΗC ΜΑΡΩΝ ΦΙ.. | ΕΚ
ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑCΤ[ΗΡΙΟΥ] ΙΩΑΝΝΗΝ | ΤΟΝ
ΑΥΤΟΥ ΜΑΘ[ΗΤΗΝ]. | ΙΝΝΟΚΕΝΤΙΟΥ. ΑΝΕΚΤΙCΕΝ
ΕΚ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ Α;...

⁽¹⁾ Γεδεών Πατρ. Πίν. σελ. 464.

⁽²⁾ Προβλ. Παπασηγ. τόμ. Ε' σελ. 328.

Αὐτοκράτορας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀναστάσιος ἔχομεν δύο, ἦτοι Ἀναστάσιον τὸν Α' (491—518) καὶ Ἀναστάσιον τὸν Β' Ἀριτέμιον (713—716) ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν Ἀναστασίου τοῦ Β'.

Γ.—Ἡ Ὀδηγήτρια.

268. — Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου ΙC XC Ο ΠΑΝΤΟ-
ΚΡΑΤΩΡ

βοηθός γε | νοῦ ΚΕ (Κύριε) ΙV (Ἰησοῦ) | ΧΕ (Χριστῇ) τοῦ δοῦ | λου
σου Γεωρ | γάκη καὶ | Μανουήλ ἱερέος

269. — Ἀνω δὲ τῆς αὐτῆς εἰκόρος

1777 ἀπρ.

1757 . . . 25

1777 αὐγούστου πρώτη Θεοῦ πρόσωπον νάμη ἦδη ἂν λάβῃ γρ 1800
καὶ δὲν σταθῇ ἵστων λόγος τοῦ καὶ ἔχῃ τὴν Παναγίαν | μάρτηρα.

Προφανῶς πρόκειται περὶ εἶδους συμβολαιογραφικῆς πράξεως,
δι' ἣν τίθεται μάρτυς ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, τοῦτέστι διὰ τῆς
πράξεως ταύτης ὑποχρεοῖ τὸν λαβόντα 1500 γὰ ἐκπληρώσῃ τὴν
ἐπόσχασίν του.

270. — Ἐπὶ τῆς εἰκόρος ΜΗΡ ΘΒ Η ΟΔΗΓΗΤΡΙΑ

1777 ἔτος μηνι αὐγούστῳ.

Ἐν τῷ νῶ ἑίδομεν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ΜΗΡ ΘΒ Η
ΚΟΣΜΟΣΩΤΗΡ, περὶ ἣν εἰκονίζονται οἱ 12 Ἀπόστολοι, ἔργον
τοῦ 1500—1600.

271. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κυπριανοῦ, ἔργον μαλ-
λον καλῆς Βυζ. τέχνης

Γῶν λυτροποιῶν τῇ δόσει ἐπαξίως | ἐξωγράφισται ἡδε εἰκὼν ἀρ-
τίως | εἰς ἀντίλεψιν ὧν ἔφυν τζουκαλλάδων | λύσιν τε δεινῶν καὶ πονη-
ρῶν σκανδάλων. | Μόσχου δὲ ἡ χεὶρ γράφει ταύτην ὡς πέλει | νέος μα-
θητῆς καὶ ὑπουργέων θέλει | ἐν ἔτει σωτηρίῳ αἴφῃ (1778) ἐν μηνὶ Φευ-
ρουαρίῳ.

272. — Ἐν τῇ δεξιᾷ πτυχῇ διπτύχου ἱεροῦ τριμήροφον (1)

KVP ΜΕΓΑΛΒ

(1) Περβλ. ἐπιγρ. ἀρ. 204.

ΙΑ'.—Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.

273.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου εἰκονίζονται ἐπὶ θρόνον

IC XC } Ἔργα συνήθους τέχνης τοῦ 1700.
MHP Θ8 }

274.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν δώδεκα Ἀποστόλων

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ Κυρ Ἀποστόλη ἀψή (1753)

275.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἔργον συνήθους Βυζ. τέχνης

+ δαπάνη Κυροῦ τοῦ Νίτου Δημητρίου.

Πόνος δ' ἀκαθοῦς Σερραφεῖμ τοῦ ἐκ Νέου ἀψκή (1728)

276.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔργον περίπου τοῦ 1600

+ δεήσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννα ἱερομονάχου.

277.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Βλασίου

δεήσεις τοῦ δούλου σου | Πάλη σὺν τῆς συμ | βεί | ας καὶ τῶν τέκνων ἔτους 1709 ἰουνίου 22.

278.— Ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Προθέσεως, ἐφ' ἧς ἡ Σύναξις τῶν Ἀρχαγγέλων

+ διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐσεβεστάτου Κυρ Γεωργιούδη Δημητρίου ἀψῆξ' (1767) ὁκτωβρίου κ'.

Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου εὑρεται βαθμὶς σιανθογόρος, ἐφ' ἧς νῦν πατεῖ ὁ ἐπίσκοπος.

ΙΒ.—Ἁγιος Ἀθανάσιος. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὑρεται ἀρχαῖον χριστιανικὸν θωράκιον.

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC } Λόγον ἄξια ἔργα τοῦ 1700.
MHP Θ8 }

279.— Ἐπὶ τῆς εἰκόρος τοῦ IC. XC.

ΕΛΑΧΗ Τ' (τῶν) ΖΩΓΡΑΦΟΝ
ΓΟΣ ΔΜΤ (=Δημήτριος)

280.— Ἐν τῇ παραπλεύρῳ γυναικωνίτιδι δεξιᾷ ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

δεήσεις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Πάλη ΝΗΝΟΛΙ (=Μανόλι) τῆς ἀμα, ἐπὶ ἔτους αχξ (1660).

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὔρηται ἀρχαῖον χριστιανικὸν θωράκιον.

ΙΓ.— Ἡ Φανερωμένη. Ὑπόγειος ναὸς ὑπὸ μέγαν
βράχον. (8,65×4,50).

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC ἔργον σύγχρονον ἀνάξιον λόγον

MHP Θ8 ἀργυρένδυτος τοῦ 1700

Ἐξωθεν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται λαμπρῶς διαγραφομένη
ἡ Σαμοθράκη καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

ΙΔ.— Ὁ Προφήτης Ἡλίας.

281.— Εἰς τὸ ὑπέρθυρον.

$\frac{1}{4} \frac{7}{1} = 1741$

282.— Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC

MHP Θ8

} (ἀπλῶς) ἔργα συνήθους τέχνης

283.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Νικολάου.

284.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος

+ δέσεις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Κακούδινας.

285.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν τιμιωτάτων γουναράδων αἰξ
(1760).

286.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου

+ διὰ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτου κύρ Ἀγγελούδη αἰξ' (1766)
γεωρ. κβ'.

287.— Ἐπὶ τῆς θύρας τῆς Προθέσεως ὑπὸ τὴν εἰκόνα
τῆς ἐκπιώσεως τοῦ Ἑωσφόρου, ἔργον σύνθητες μᾶλλον καλὸν

καὶ τῆς παρούσης εἰκονήστοριογράφος Βάλης τοῦ ζωγράφου Αἰνέ-
της ζωγράφος αἰπδ (1784) φευροναρίου κ'.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Προθέσει ἐπὶ διπτύχον εἰκονίζεται ἡ Ἁγία
Ματρώνα

ΙΕ'. — "Αγιος Δημήτριος. Ναός μονόκογχος (ἡ κόγχη πεντάπλευρος).

288. — Εἰς τὸ ἐπέρθηρον τοῦ νάρθηκος

1845 απρ. 2 Ἀρχή | τέλος δακτύλῳ 15.

289. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ. ἔργον τοῦ 1859 ἀνάξιον λόγον

χειρ Δημητρίου.

290. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔργον τοῦ 1750

χρ τοῦ εὐτελοῦς Κυριάκη.

291. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, περὶ ἣν οἱ προφηταί, καίτοι δὲ ὁ Κοιμησις, ἔργον μᾶλλον καλῆς αὐτομηρᾶς Βηζ. τέχνης

Ἐτελειώθη ἡ παρούσα τῆς παναρχάντου Δεσποίνης Θεοτόκου εἰκὼν τῇ συνδρομῇ τοῦ πανοσιωτάτου πρωτογενομένου κῆρ Διονυσίου ἐκ τῆς Ἀνδρου το ἐπὶ κλει Μπαλὶ αψπδ (1784) μαρτίου α' χειρ δε Κυριάκου τοῦ Γεωργίου Μαυρίτη (:) τοῦ κῆρ Ἀνέστη.

292. — Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἔργον ἀνάξιον λόγον

Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τῶν εὐλογημένων Ἀμπελοργῶν χειρ Νικηφόρου Ἱερ(ο)μονάχου) 1846.

293. — Ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ι. Χ.

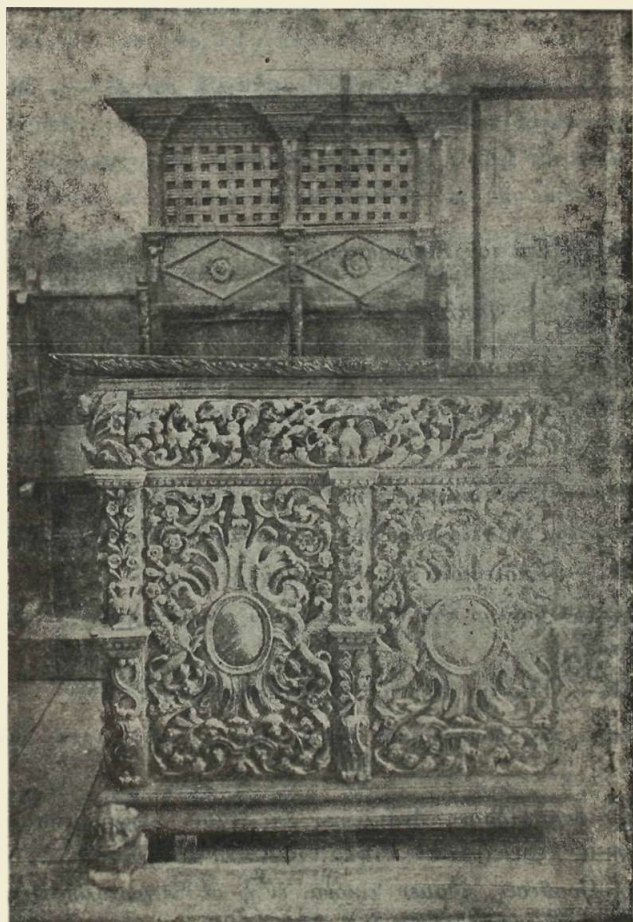
ὅλος γλυκασιμος Σωτερ εἶ καὶ ψαυδρότης αψοσ^ω (1776).

294. — Ἐπὶ τῆς ὥραιας ξυλογεγλυμμένης πύλης

1858
ΟΚΤΟ
ΒΡΙ 25

Ἐξοχον τὸ ἐπιτροπικὸν παγκάριον τοῦ ναοῦ μετὰ δύο στασιδίων φερρόντων ὥραιων ξυλογεγλυμμένον πλεκτὸν κόσμημα. (φωτογρ. ἀποτ. 3428 εἰκ. σελ. 25).

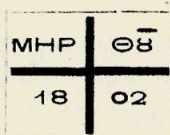
Ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπὶ τοῦ ἑδάφους εἰδομεν συντηρήματα διαστέλων.

Παγκάριον μετὰ δύο σταθιδίων φερόντων ὥραϊον
ξύλογεγλυμμένον πλεκτὸν κόσμημα ἐν τῷ ἐν Αἴνῳ ναῶ
τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. (σελ. 24).

ΙΖ'.—Ἡ Κεχαριτωμένη.

295.—Ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς αὐλαίας θύρας

296.—Ἐπὶ τοῦ Εἰκονοστασίου

IC XC }
 ΜΗΡ ΘΒ } (ἀπλῶς) ἀνάξια λόγον ἔργα.

297.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων

Δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλη προσκυνητοῦ αἰ
(1808) αὐγ'. ιε'.

298.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου

1808 Μαρτίου 30 χεῖρ Δωροθέου ἱερομονάχου ἐκ τοῦ χσπγλ.

299.—Ὑπὸ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου

δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννου προσκυνητοῦ) εἰς τοὺς
αψξς' (1768).

300.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως

+ δέσεις τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Μαρίας αψοδ (1774) Μαρ-
τίου κθ'.

Ἐν τῷ ναῷ εἶδομεν ἀνάγλυφον ἐπὶ ξύλον κεχρωματισμένην
εἰκόνα ΜΗΡ ΘΒ Η ΤΡΥΦΩΤΙΣΑ=ἡ Τρυφώτισα.

Ἐν τῇ Προθέσει εἶδομεν εἰκόνα, ἐν ᾗ οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος
καὶ Παῦλος εἰκονίζονται αἶροντες Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἀγία Τράπεζα μετὰ κιβωρίου φέροντος πέντε θολίσκους.

Ἐν τῷ ναῷ ταῦτα εἶδομεν ἀσύνηθες στιχάριον ἀνοῖγον ἐκ τῶν
ἐμπροσθεν.

Τὸ Εἰκονοστάσιον περιέχει μέγαν πλοῦτον ξυλογλυπτικῆς τέχνης.

Τὸ ἐν τῷ ναῷ ἐπιτροπικὸν εἶναι ἔργον λαμπρᾶς τέχνης, ὑπο-
δεέστερον ὅμως τοῦ ναοῦ Ἀγ. Δημητρίου.

301.—Ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου ἐπὶ λίθου

ἐκ θεμελίων | κωδωνοστάσιον | ἐπὶ ἐπιτροπῆς | Ἀγγελῆ Ἰω.
καὶ Στέργου 1863 Μρ. 8 (=Μαρτίου 8)ᵃ.

ΙΖ'.—Ἀγία Τριάς. Ναὸς ἐπύργιος (μνη. 7.60×3.10).

Ἐξωθεν τούτου παρατηρήσαμεν συντρίμματα ἀρχαίων χριστιαν. ναοῦ καὶ ὡραιότατον διαστύλον (ῥψ. 0,97). Εἰς τὸν ναὸν τοῦτον καταβαίνομεν δι' 11 βαθμίδων καὶ οὗ τὸ ὑπὸ γῆν βάθος ἐπελογίσσαμεν περὶ τὰ 4 μέτρα.

Ἐν τῷ ναῷ διεσώθη ἡ χρῆσις τῶν ἀρχαίων διαστύλων (ῥψος 2.10). Δεξιᾷ δὲ καὶ ἀριστερᾷ τοῦ ναοῦ διεσώθησαν ἰάφοι τὸ εἶδος *Arcofolia*. Εὗρομεν δὲ καὶ πωρὶνὴν πλάκα (1.70×0.79) ἐφ' ἧς σταυρὸς ἐκ σαρκοφάγου. Ὡσαύτως ἐν τῷ ναῷ διεσώθησαν λείψανα ἐφ' ὧργοις γραφῶν ὡς ἐν τῷ ἱερῷ βήματι ὁ Ι. Χ. ὁ Πρόδρομος. κλπ.

ΙΗ'.—Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Ἀγίας Τριάδος εὑρεται ἕτερος ἡρεπόμενος ναὸς, ἐφ' οὗ ἐπὶ πύργον λίθον

ΑΓΙ	Α
ΤΡΙ	ΑC
Δ	Ι

ΙΘ'.—Ὁ Ταξιάρχης. Ναὸς Η' αἰῶνος

Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC ἔργον τοῦ 1700.

ΜΗΡ Θ8 Η ΕΛΕΟΥCΑ ἔργον τοῦ 1847, ἀνάξιον λόγον.

Κ'.—Ἁγιος Κωνσταντῖνος. Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

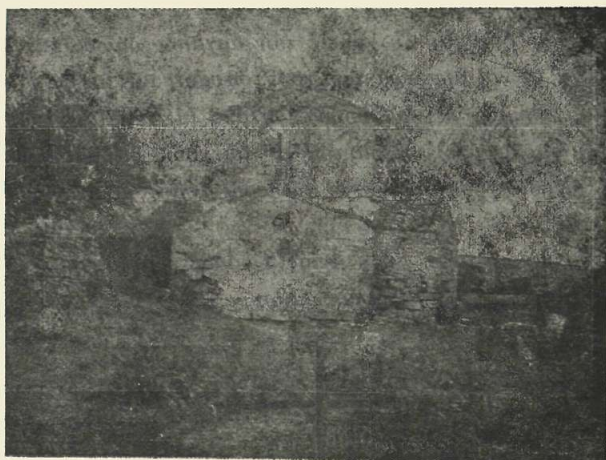
IC XC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ } σὺγχρονα ἀνάξια λόγον.
ΜΗΡ Θ8 (ἀπλῶς)

Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ οὐδὲν λόγον ἄξιον εἶδομεν πλὴν κηροπηγίου ἰδιορρυθμὸν ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ μιᾶς ὀστρακογεγραμμένης βάσεως σταυροῦ.

ΚΑ'.—**Ἀγία Μαρίνα.** Ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου

IC XC	}	Ἔργα σύγχρονα ἀνάξια λόγον.
MHP Θ8		

ΚΒ'. — **Ὁ Ἅγιος Εὐπλούς** (ἤδη ὀθωμανικὸς τεκὲς **Γιουνούζ μπαμπά**), ναὸς ὁμοιος πρὸς τὸν ἐν *Ραβέννη* ναὸν τῆς *Gialla Placidia* (φωτ. ἀποτ. 3430. *Εἰκ.* σελ. 28).

ὁ ἐν Αἰνῶ εἰς **Τζαμίον** (τεκὲς **Γιουνούζ μπαμπά**)
μεταβεβλημένος ναὸς τοῦ Ἁγίου **Εὐπλου**. (σελ. 28).

ΚΓ'. — **Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος** (νῦν **Τζαμί**)
ἔχων σχῆμα στανροῦ. Ἐν τούτῳ διασώζεται μέγα λαμπρὸν κάτω
μέρος διαστούλου, καὶ ἕτερον μετὰ μεγάλης κοιλότητος τεμάχιον
εἰς δύο κεικλισμένον, ὅπερ πιθανῶς ἦν βάσις τοῦ Ἀμβωνος.
Τὰ τοῦ ναοῦ κιονόκρανα οἱ Τούρκοι ἐπέχρισαν ἀσβέστιν.

Ὁ ναὸς φέρει εἰς τὸ ἔδαφος μεσοθύρια πολὺν μεγάλην. Ὁ Τουρ-
κικὸς ἄμβων (Μενμπέρ) φέρει θωράκια τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

ΚΔ'.—**Φρούριον** ἔξωθεν τῆς θύρας εὔρηται ἀνάγλυφον
μυσιπῶν καὶ φάτινωμα λεσβιακοῦ κοσμήματος μετὰ λίαν λεπτιῆς

τέχνης χορδῆς ὥς τοιαύτη σώζεται ἐν τῇ αἰθοίᾳ τῶν σαρκωσά-
γων ἐν τῇ Ἀθήνῃσι Ἐθνικῷ Μουσείῳ.

302. — Ἐπὶ τοῦ φρονίου ἐπὶ λίθῳ λευκοῦ μαρμαρόν

† ΔΙΑ ΤΟΥ ΛΙΒΑΔΑ
ΡΙΟΝΙΩΑΝΟΝ
ΚΑΙ ΜΑΝΟΥΗΛ
ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ

✠
ΒΛ ΣΥΠΙ

303. — Ἐπὶ πύργῳ τετραγώνῳ, συνεχομένῳ μετὰ τοῦ
φρονίου ἄνω ἐπὶ μαρμαρόν, ἐφ' οὗ ἐπὶ μὲν τοῦ ἡμίσεως φολι-
δοπὸν κόσμημα ἐπὶ δὲ τοῦ τέττορον ἡμίσεως περιστὸς λέων, ἀνα-
γινώσκειται

+ CIOCCCCCLXXXV (= 1485 + DIE +

PRIMO + MARCII

304. — Ἐπὶ τοῦ ΒΔ τείχους τοῦ φρονίου ἐπὶ ἀρχαίας
πλακῆς, ἐφ' ἧς στανθὸς εἴρεται, ἀμυδρῶς ἀναγινώσκεται ἡ χρο-
νολογία

ΕΤΟΥΣ ΓϞϞΕ (6925—1417)

305. — Ἐπὶ τῆς Βορείου πλευρᾶς τοῦ φρονίου ἐντετειχι-
σμένον σύντριμμα ἀνεστραμμένης ἐπιγραφῆς χριστιανικῶν χρόνων

ΓΕΝΕΙΓΑΛ

306. — Ἐπὶ τῆς Βορείου πλευρᾶς τοῦ φρονίου

† ΠΑΡΑΣΤΕ ΚΑ | ΜΕΝΟΣ ΔΗΓΗΤΡΙ | ΑΝΟΣ Ο
ΤΡΙΜΩΝ | (μεθ' οὗ ἔπονται δύο σειραὶ χρονιογραφικαί, εἴτα δὲ)
ΕΤΟΥΣ ΓϞΛ (6930—1422)

307. — Ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ φρονίου

ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΤΟΥΣ | [ΓϞ] | ̅ (= 6916—1408)

308.— Ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ φρουρίου

† MCCCCXIII DIE PRIMAGUSTI

[=1413 ἡμέρα πρώτη Ἀγούστου]

ΚΕ'.— Βιβλιοθήκη. Ἐν ταύτῃ εἶδομεν Ἐξαγγέλιον τοῦ ἱΒ' αἰῶνος ἐλλειπὲς ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει, γεγραμμένον διὰ μεγάλων χαρακτῆρων μετὰ μικρᾶς καὶ βραχυτάτης παρασημαντικῆς τοῦ ἥχου.

309.— Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἄνω τῆς θύρας ἀνέγραμμεν

Η ΑΘΗΝΑ

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΕΙΟΝ

ΚΖ'.— Ἰδιωτικοὶ οἶκοι.

310.— Ἐπὶ τοίχον

2	A
I	P

311.— Ἐπὶ ἰδιωτικοῦ οἴκου χήρας Γρηγορίου Χαριλάου

IC	XC
Φ X	Φ Π
NI	KA
X T	KX
Π	Γ
X	X
MAI	
8	α
1789	

Φ[ῶς] X[ριστοῦ] Φ[αίνε] II[ᾶσι]

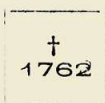
T[όπος] K[ρανίου]

Π[αράδεισος] Γ[έγονε]

X[ριστός] X[ύρον] X[ριστιανούς] X[αρίζε]

312.— Ἐν τῷ ἰδιωτικῷ οἴκῳ τοῦ γ. Γ. Εὐσταθίου ἐπὶ διαζώματος φυλλομύτων

313.— Ἐν ἐτέρῳ ἰδιωτικῷ οἴκῳ ἐπὶ πάῳρον λίθῳ

314.— Ἐπὶ ἐτέρου ἰδιωτικοῦ οἴκῳ

K'Z'.— **Μῦλοι.** Εἰς τοὺς μύλους εὗρομεν συντρίμματι δι-
στίλῳ Θ' αἰῶνος καὶ τεμάχιον ἄμβωνος καὶ θωρακίων. (')

(') Μικρὸν δὲ ποῖν ἢ ἀναχωρήσω. ἐν μέσῳ τῶν ἀπείρων ἐρειπίων καὶ συν-
τριμμάτων τῆς ἀρχαίας Αἴνου, ὡς τις Ἱερειάς, καθήσας, ἔγραψα τάδε :

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΘΡΗΝΩΔΟΥΝΤΑ

Διέρχομαι τὰ ἐρείπια καὶ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου τῆς Αἴνου.

Ἀκούω τὰς ἀπὸ τῶν διαφόρων πέτρων ἐξερχομένας φωνάς καὶ κυ-
ριολεκτικῶς σπαράσσεται ἡ καρδίᾳ μου ἐπὶ τοῖς θοήνοις καὶ ταῖς οἰκοναῖς.

Ὡ! δὲν μὲ βλέπετε ἐμεῖς, φωνάζει μέγας λίθος, ὅτι εἶμαι μετ' οὗ τῆς ἀρ-
χαίου ναοῦ : Δὲν βλέπετε ἐκ τοῦ μεγέθους μου τίνα μεγαλοπρεπέστατον
ποτὲ νῶν τῆς ἀρχαιότητος κατεκόσμου :

Ἄλλ' ἐμὲ, ὡραῖον φάνωμα μετὰ λεσθιακοῦ κοσμήματος φέροντος λε-
πτεπιλέπτως ἐξεργασμένην τὴν χορδὴν μὲ παρορᾷτε : Δὲν ἐστέγαζον ἐγὼ
σοφὰς κεφαλὰς ἀρχαίων ἱεροφαντῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑψηλὰ ὑπερφάνως
ἱστάμενον. ἐφανταζόμην ποτὲ, ὅτι θὰ μὲ μετεχειρίζοντο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ
Ἁγίου Γρηγορίου ὡς γούρναν, ὅπως πίνωσι τὰ ζῶα. ἡ ἐμέ, λέγει ἕτερον
ἡμισυ τεθραυσμένον φάνωμα, ὅτι συντετριμμένον θὰ κατελογιζόμην ποτὲ
ὡς λίθος κοινὸς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀξέστων λίθων, ὡς κοινὴ μεταξὺ τῶν
ἄλλων πέτρα εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μετ' αὐτῶν ἱσταμένη ὡς βάνυστος
ὕλη οἰκοδομήσιμος :

Ἄλλ' ἐγὼ, ἥτις ποτὲ ἤμην ἱεροῦ ἄμβωνος θωράκιον ἐφαντάσθην ποτὲ
ὅτι θὰ ἐντετριμμένη ὑψηλὰ εἰς τείχη φρουρίου καὶ ὅτι θὰ ἐκάθηντο ἐπ' ἐμοῦ
βεβηλοῦντα μετὰ τὰ ἄγρια τοῦ τόπου ὄρεα :

Ἄλλὰ μήπως ἡμεῖς, τὰ ἱερὰ ταῦτα διάστυλα διὰ μέσου τῶν δροίων
διεσταυροῦντο τὰ εὐτεθέστερα βλέμματα τῶν προσευχομένων χριστιανῶν
ἐφαντάσθημεν ποτὲ τὴν νῦν βεβήλωσιν :

Ἀλλὰ ἡμεῖς, τὰ κίονα κρύοντες, ὁψιλὰ ἐπὶ λαμπρῶν κίωνων ἱστῶμεν, τιμὰ, καὶ δοξὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Αἴνου, ἐφαντάσθημεν, ὅτι ἡθέλωμεν χρητιστοποιηθῆ ὡς καθήκοντα εἰς τὰς πόλεις ἧς ὡς ἵπτοι λίθοι οἰκοδομῆς :

Φρίκη, φρίκη δὲ ἡμᾶς τὰς Ἐπιγραφὰς φωνοῦσι τὰ φωνήεντα ταῦτα μάρμαρα, μὲν ἡρώων προῖαν ἀφηνιεύθημεν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ ὄρους, ὅπου ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Δημιουργίας βυθίσαι ἐκοιμώμεθα· μᾶς μετέπειρον εἰς τὴν πρωτεύουσάν μετὰ ποταμῆς, καὶ σιλοφρονος· ποταμῆς καὶ ἐν ᾧ ὁ κύριος μάρτυρς Κώστας ἐνέγκρυσεν ἐν ἡμᾶς τὰς ὥραις ἱστορικῶς ἐπιγραφὰς Δημητρίου τοῦ ξένου τοῦ Αὐγουσταρχίᾳ ἧ καὶ τὴν τῆς ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀναστασίου Μονῆς ὁ Μητροπολίτης, ὅλοι οἱ λόγιοι, ὅλοι οἱ εὐγενεῖς διήρχοντο πρὸ ἡμῶν ἐπαινοῦντες ἡμᾶς ὅτι εἰμεθα πᾶντοίς λευκοὶ καὶ καθαροὶ λίθοι, καὶ ὑπερῷονως ἤκουσμεν τοὺς ἐπαινοὺς τούτους καὶ ἀπὸ ὑψύτων τοῦ βουνοῦ λίθων ἐγενόμεθα εὐφροῖ, ὥραία ζωῶν εἰς κίωνας ἱστορίας τοῦ τόπου, διακεστέρᾳ τῆς ζωῆς τῶν κυρίων ἡμῶν, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐνομιζόμεν ἐκντὰς ἀσφαλείς τοῦλάχιστον, ὡς φερούσας τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου, ἐφαντάσθημεν ποτὲ ὅτι θὰ ἡχωρηθῶμεθα βυθώτοις, ὅτι θὰ περιφρονώμεθα καὶ δίκην κοινῆς οἰκοδομησίμου πόλεως θὰ εἰμεθα εἰς τὸν πόρον μετὰ τῶν λοιπῶν κοινῶν πετρῶν τοῦ βουνοῦ :

Ἀλλ' ἐμῇ, ἥτις διασώζω τὸν Ἰωάννην Λιβαδόριον καὶ Μανουὴλ τὸν Ἀγγελὸν μ' εὐοίκατε ἅϊκιν τῆς θέσεώς μου ἐνταπεινωμένην εἰς ἀθέκτον γωνίαν τοῦ βουνοῦ :

ὦ! θεῖοι! ὦ! κοπετοὶ! ὦ! δάκρυα! Ἀληθῶς οἱ θεῖοι τῶν ἐρείπων εἶναι πολὺ μεγαλειότεροι καὶ συγκινητικώτεροι τῶν θεῖων, οὓς ἀκούομεν ἐπὶ τῶν ὀλίγων συγχρόνων ἡμῶν θνητῶν !

Οἱ θνητοὶ φίλοι μᾶς ἀντιπροσωπεύουσιν ἄτομα, οἰκογενεῖς ὠρισμένον 50 ἢ 100 ἔτων, ἐν ᾧ τὰ ἐρείπια ἀντιπροσωπεύουσιν κίωνων ἐθνικὴν ἱστορίαν, μεταβολὰς θεηγευμάτων, μεταβολὰς Κυρίων, μεταβολὰς ἐθνῶν, μεταβολὰς τκέψεων καὶ φρονημάτων.

Ἐν Αἴνῳ τῇ 28 Αὐγούστου 1902. »

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἀρίστην ἡμῶν ἐξῆ εἰς τῶν εὐγενεστάτων ἀπογόνων τῆς παλαιᾶς ἀρχοντίας, ὁ ὢν ἐν μακαριστοῖς Συρόπουλος, οὗ ἡ πατρυνία ἀνέβιβας ἡμᾶς εἰς τοὺς ἐνδόξους χρόνους τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς ἀρχοντικῆς Αἴνου.

Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ ἀκολουθήσας τὸν Πατριάρχην Ἰωσήφ εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον ἐκαλεῖτο Σίλβεστρος Συρόπουλος, μέγας Ἐκκλησιαρχὴς καὶ δικαιοφύλαξ. Κατήγετο ὅρα ἐξ Αἴνου :

Εὐχάριστον δὲ καὶ πορήγορον σήμερον, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν κατοίκων αὐτῆς ζωοῖ οἱ ἐρχόμενοι ἐνπατρίδαι κ. Αἰ. Νυότης καὶ Εἰμμανοὴλ καὶ ὁ ἐξ Ἀμφοτίσης ἐπιστήμων ἱατρός κ. Σημ. Καβούρης, ἀνὴρ ὀρέκτης καὶ πατριώτης, πρὸς ὃν ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία, καὶ προσωπικῶς ἡμεῖς, ἀπείρους χάριτας ὁμολογοῦμεν διὰ τὰς ὁδηγίας καὶ ἐνδοκίας, ἃς παρέσχεν ἡμῖν κατὰ τὴν ἐν Αἴνῳ διατριβὴν ἡμῶν. Ἡ Πατρίς, δικαίως σεμνύνεται ἐπὶ τοιοῦτον καλὸν αὐτῆς τέκνον.

ΣΚΑΛΩΤΗ

Μονή Σκαλωτής.— Διὰ μέσου τῶν καθαρῶς Ἑλληνικῶν χωρίων Μαΐστρου καὶ Ἀμνυδαλιᾶς, δίωρον περίπου ἀπὸ τῆς Αἴνου, τῇ 26 Αὐγούστου 1902 ἐπεσκέφθημεν μετὰ τοῦ ἐξόχως λαμπροῦ ἱατροῦ κ. Σ. Καβούρη τὴν Μονὴν Σκαλωτής, σταυροπηγιακὴν Μονὴν μὴ ἔχουσαν εἰμὴ ἓνα καὶ μόνον, ἱερομόναχον, τοῦτον καὶ Ἑγούμενον.

Ἡ Μονὴ ἐκτίσθη ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ Α'. (1081—1118) ἢ ἐπὶ τοῦ Β'. (1180—1183).

Ἐξωτερικῶς ἡ Μονὴ ἐκτισμένη διὰ μεγάλων ἰσοδομικῶν παυρίνων λίθων, φέρει τὴν ὄψιν φρουρίου μᾶλλον ἢ Μονῆς (φωτ. 3431), εἶδος οἰκοδομήματος ἀγνώστου ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς. (Ἐσωτερικὸν τῶν αὐλῶν τῆς Μονῆς ἰδὲ φωτογ. 3432, 3433).

315.— Ἐπὶ τοῦ ΒΔ μέρους, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἡ κυρία τῆς Μονῆς πρόσοψις ἀναγινώσκομεν ἐπὶ τοῦ τείχους

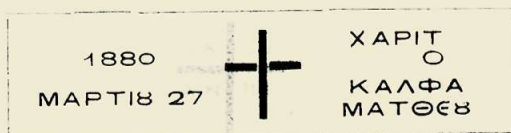
ΕΤΟΥΣ 2900

ἡτοι

ἔτους ζζμ (7140=1632)

κατωτέρω δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εὔρηται ἑτέρα πλὰξ φέρουσα πάλιν τὸ αὐτὸ ἔτος.

316.— Εἰς τὸ ὑπέρθυρον ἐπὶ λευκοῦ μαρμαῶν

317.— Ἀνω ταύτης

ΜΗΡ ΘΒ
ΚΟΜΙΝΑΕ (ΚΟΜΙΝΕ)
ΔΒΚΑ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

ὑποδηλοῖ τὸν κτήτορα Κομνηνόν, ὡς κατωτέρω δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς Μονῆς ἀφαιρεθέντος κτητορικοῦ σταυροῦ.

318.— Ἐπὶ ἑτέρας πλακῶς

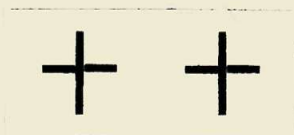
ΑΘΚΣ ΕΤΟΥΣ = 1826 (.)

319.— Ἐπὶ ἑτέρας πλακῶς

Δ	Μ
Α	Ν
ΕΤΟ	Γ
	17 60

= Δαμνῶς 1760

320.— Ἐπὶ τῆς βορείου δὲ γωνίας τοῦ τείχους εὑρίχεται δύο σταυροὶ

321.— Ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς

ΙC	XC
NI	KA

ΕΤΟC 1760

322.— Ὑψηλότερον

ΜΑΤΘΟΡΙ
ΠΕΤΡΟ
1760

323.— Ἐπὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (').—Ναὸς τῆς Μονῆς
Σκαλωτῆς.

(') Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ κατὰ τὴν νύκτα 14—15 Ἰουνίου 1902 χειροτονήθη Μητροπολίτης Σκοπίων ὁ παλαιὸς ἡμῖν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν γινώσκος Φιρμιλιανός, οὗ γνωσταὶ αἱ πιαραὶ τοῦ βίου. Καθ' ἣ δὲ εἶπον ἡμῖν ὁ Φιρμιλιανός συνοδούμενος ἐκ Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Ρώσσου καὶ Σέρβου προξένου μετὰ τῶν διερμηνέων αὐτῶν ἔφθασαν εἰς Δεδέαγατς, ὅπου ἀνέμενον αὐτὸν πάλιν ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει Ρώσος προξένος. Αὐθωρεὶ δὲ πάντες μετὰ τοῦ Ἑλληνος προξένου διὰ πλοιαρίου ἀνεχώρησαν εἰς Αἶνον καὶ ἐκεῖθεν αὐθωρεὶ δι' ἀμαξίων μετέβησαν εἰς Σκαλωτὴν, ἔνθα ἔφθασαν 8 μ. μ. καὶ ἔνθα ἀπὸ τῆς 13 Ἰουνίου ἡμέρας Πέμπτης ἀνέμενον ἐκ Κων/πόλεως ἐπίτηδες ἀφιχθέντες, ὁ Χίου. ὁ Βοδενῶν καὶ ὁ Λιτίτσας οἱ Συνοδικοί, μεθ' ὧν 2 ἱερεῖς, 2 ἱεροδιάκονοι καὶ 2 κλητῆρες τοῦ Πατριαρχείου.

Τὴν ἰδίαν δὲ ἡμέραν, καθ' ἣν ἀφίκετο ὁ Φιρμιλιανός εἰς Αἶνον, ἤτοι τὴν 14 Ἰουνίου, τὴν αὐτὴν διὰ ξηρᾶς ἀφίκοντο καὶ 10 ἱππεῖς Τοῦρκοι σωματοφύλακες, οἵτινες καὶ συνώδευσαν αὐτὸν μέχρι Σκαλωτῆς.

Τὴν ἰδίαν δ' ἐσπέραν τῆς ἀφίξεως ἐν Σκαλωτῇ, Παρασκευὴν πρὸς τὸ Σάββατον 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἤρξατο ἡ θεία λειτουργία ἀπολύτως συντόμως, λήξασα μετὰ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ περὶ τὰ χαράγματα. Παύσαν δὲ ἐν τῇ Μονῇ ὁ Ἠγούμενος Σκαλωτῆς Διονύσιος καὶ ὁ Ἅγιος Αἶνου συμπάλλοντες, πρὸς δὲ ὁ Καϊμακάμης καὶ ὁ Ἀστυνόμος μετὰ 8 ἐφίπων καὶ 3 καθβάσιδων τοῦ Ἑλληνος, Ρώσσου καὶ Σέρβου προξένου.

Εἰκονοστάσιον καὶ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἰδὲ φωτ. 3433 Α.

ΙC ΧC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ Ἔργον περίπου τοῦ 1600, αὐτοῦτης Βυζ. τέχνης ἐπιδιορθωμένον.

ΜΗΡ Θ8 Η ΠΑΝΤΩΝ ΧΑΡΑ Παρὰ τὸν Ι. Χ. ἡ εἰκὼν

Τῷ ἡγουμένῳ ἐδόθησαν ὡς δῶρον 10 εἰκοσάφραγκα ἤτοι 1050 γρόσια. Ἀμέσως δὲ Σάββατον μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, οἱ χειροτονήσαντες Συνοδικοὶ ἀπῆλθον μόνοι εἰς Αἶνον, ὅπου μετὰ 1 ὥρας διαμονὴν παρὰ τῷ ἐκεῖ Μητροπολίτῃ ἀναχώρησαν διὰ πλοιαρίων εἰς Δεδέαγατς καὶ αὐτῇμερὴν ἐκείθεν εἰς Κων. πόλιν.

Ὁ δὲ νεοχειροτονηθεὶς Φιρμιλιανὸς μετὰ τῶν προξένων παρέμειναν ἐν τῇ Μονῇ περὶ τὴν 1 ὥραν, λαβόντες κατὰ κλπ. ἐφθάσαν δὲ εἰς Αἶνον. πρὶν ἀναχωρήσωσιν οἱ Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἀμέσως εἴτα ἀναχώρησαν, ὁ δὲ Φιρμιλιανὸς μετὰ τῶν προξένων ἔμειναν γευματίζαντες παρὰ τῷ ἐκεῖ Καϊμακάμῃ. Μ. μ. δὲ τῆς ἰδίας ἡμέρας Σάββατον ἀναχωρήσαντες διὰ πλοιαρίου εἰς Δεδέαγατς, ἡναγκάσθησαν ἕνεκα φθορᾶς τρικυμίας νὰ ἐπιστρέψωσιν πάλιν εἰς Αἶνον, ὅπου οἱ μὲν προξένοι ἐκοιμήθησαν παρὰ τῷ Καϊμακάμῃ, ὁ δὲ Φιρμιλιανὸς παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ, λίαν δὲ πρὶν τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ἀναχώρησαν εἰς Δεδέαγατς.

Ὁ Ἡγουμένος Διονύσιος οὐδεμίαν εἶχε γνώσιν περὶ τῆς χειροτονίας ταύτης, ὅτε αὐτῆς τῷ ἐνεχειρίσθη τὸ ἐπόμενον Πατριαρχικὸν γράμμα :

Ληθ. πρωτ. 3975

Τῷ Ὁσιωτάτῳ ἡγουμένῳ τῆς ἐν Αἴνῳ ἱερᾶς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σκαλωτῆς τέκνων ἡμῶν ἐν Κνῶν ἀγαπητῷ.

† Ἰωακείμ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως Νέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ὁσιώτατε ἡγούμενε τῆς ἐν Αἴνῳ ἱερᾶς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σκαλωτῆς, τέκνον ἡμῶν ἐν Κνῶν ἀγαπητόν, χάρις εἴη τῇ οἰουμένη σου καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐγκριθέντος συνοδικῶς ἵνα ἡ χειροτονία τοῦ ἐρηγισμένου Μητροπολίτου Σκολίων κυρίου Φιρμιλιανοῦ τελεσθῇ ἐν τῇ ἐλῶ τὴν ἡγουμένην σου Ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ, μεταβαίνουσι ἤδη αὐτόσε οἱ ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντες Ἱερώτατοι Μητροπολίται, Χίου κ. Κωνσταντίνος, Βοδενῶν κ. Νικόδημος καὶ Αὐτίσης κ. Νικηφόρος μέλη τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀναγγέλλεται τῇ οἰουμένη σου διὰ

τοῦ Προδρόμου καὶ παρὰ τὴν Θεοτόκον ἢ θύρα τῆς Προθέσεως.

324.— Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδος ἔργον συνήθους τέχνης

† Διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν ψωμάδων κψπγ' (1785) χεῖρ Δημητρίου.

325.— Ἐπὶ ἀργυρενδύτου Εὐαγγελίου

διὰ δαπάνης δὲ Χατζῆ τοῦ Νεικυφόρου διὰ χηρὸς δὲ τοῦ ἀμα-
θυῆς Χρησοφᾶ 1748 Ϸς (= ἔτους σωτηρίου).

326.— Ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου περίξ δι' ὁστέιτης τέχνης

†	ΕΤΕΛΙΟΘΗ
Ο	
Τ	ΑΝΤΛΑΥΟ

Υ	ΠΟΧΙΡΩΣ	ΞΑ
Θ	ΟΠΕΛΒ	

	PI	
ΕΝ	ΜΗΝΙ	ΑΠ ΛΙΟ
	8C	
ΙΑ	ΕΤ	ΑΠΟ ΧV

8C	Ο	
ΕΤ	ΑΠ	ΧV
ΑΧΠΘ	ΖΡΠΗ	
(1788=1680)		

ἦ τ ο ι :

Ἐτελιόθη τὸ ἀναλόγιον αὐτὸ ὑπὸ χερὸς Ξαθοπούλου ἐν μηνὶ Ἀπριλίου ια' ἀπὸ Χριστοῦ ἔτους ἀχπθ (1689) (καὶ κοσμογονίας) ζοηη (1788).

τῆς παρουσίας ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς μετὰ τῆς συνστάσεως καὶ ἐντο-
λῆς ἵνα ὑποδεξάμενος μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ εὐλαβείας τοὺς ἐξονο-
μασθέντας ἐκκλησιαστικούς ἀπεσταλμένους συμμορφωθῆς ἀπροφασίτως πρὸς
πᾶσαν αὐτῶν διαταγὴν σχετικὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μεταβάσεως αὐτῶν, ἡ δὲ
τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς σῆς ὁσιότητος.

αββ' Ἰουνίου ια'.

ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ

Ἐν δὲ τῷ κώδικι τῆς Μονῆς ἐν σελ. σελ. 110 ἀνεγνώμεν ὡς ἑξῆς
τὴν καταστρωθεῖσαν πράξιν :

Ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἡγουμενόντος
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σκαλωτῆς ἀρχιμανδρίτου Διονυσίου τῇ νυκτὶ τῆς 14 πρὸς
τὴν 15 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1902 πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ διαταγῇ ἐγένετο
ἐν τῷ ναφ τῆς Μονῆς ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ ἐφηρμομένου Μητροπο-
λίτου Σκοπίων κ. Φερμιλιανοῦ ὑπὸ τριῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων Μητροπολιτῶν

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀπὸ Χριστοῦ χρονολογία 1689 δὲν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7188 ἔτους, διότι τὸ 1689 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 7188 ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Ἁγία Τριάς. — Ναϊδίον ἐντὸς τῆς Μονῆς Σκαλωτῆς.

IC XC O ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ Νέον, μᾶλλον καλὸν σύγχρονον ἔργον.

ΜΗΡ Θ8 Η ΟΔΗΓΗΤΡΙΑ

Ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης εὔρηται πλάξ, ἐφ' ἧς σταυρὸς καὶ ἕτερον ἐκ φύλλων κισσοῦ κόσμημα.

Τὸ **Σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς Σκαλωτῆς** κεῖται ἐντὸς τοῦ ναϊδίου τῆς ἁγίας Τριάδος.

Λόγον ἄξιον ὅτι ἀπλοῦν τι δουλάπιον ἀποτελεῖ τὴν μυστικὴν κρυπτήν τοῦ ναοῦ (Φωτ. 3434), οὐδὲν σήμερον διαφνέονσαν.

Ἡ Μονὴ διαφνέσσει δύο κάρας ἁγίων

1. Ἀωνύμου καὶ

2. Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων τοῦ συγγραφέως τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἀγιασμοῦ.

Ἐχει δὲ καὶ 4 πατριαρχικά σιγίλλια.

1. Νεοφύτου. Ἐπὶ τοῦ μολυβδοβούλου τοῦτον ΖΡ [Ι] = 1602.

2. Παρθενίου, οὗ ἡ χρονολογία οὔτε ἐν τῷ σιγίλλῳ οὔτε ἐν τῷ μολυβδοβούλλῳ ἀναγινώσκεται.

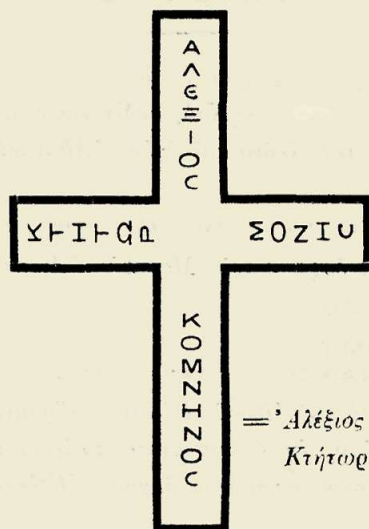
3. Γαβριήλ. Ἐν μὲν τῷ σιγίλλῳ ΑΨΖ' (=1707), ἐν δὲ τῷ μολυβδοβούλλῳ ΑΨΒ' (=1702).

4. Ἀνθίμου. Ἐν μὲν τῷ σιγίλλῳ 1847, ἐν δὲ τῷ μολυβδοβούλλῳ 1845.

Καθ' ἃ δ' ἐπληροφ ὄρησαν ἡμᾶς, ἐν τῇ Μονῇ ὑπῆρχεν ὁ κτητο-

Χίου κ. Κωνσταντίνου, Βοδενῶν κ. Νικοδήμου καὶ Αἰτίου κ. Νικηφόρου δὲς ἱερέων καὶ δύο ἱεροδιακόνων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ συμπυλλόντων τοῦ Μητροπολίτου Ἀγίου Αἰνίου κ. Γεωμανοῦ καὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς. Ἄμα δὲ παρόντων τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει γενικοῦ τῆς Ρωσσίας προξένου, ἐνὸς διερχομένου τῆς ἐν Κωνσταντινίᾳ βασιλικῆς πρεσβείας, τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑποπροξένου τῆς Ρωσσίας καὶ τοῦ ἐν Σκοπίοις προξένου τῆς Σερβίας μετὰ τῶν καθβάσιδων αὐτῶν καὶ δύο κλητῶν πατριαρχικῶν

ρικὸς στανρὸς τῆς Μονῆς, φέρων ἐπιγραφὴν οὕτω :

= Ἀλέξιος Κομνηνὸς
Κτήτωρ Μονῆς

οὗτος ὁμοῦς ἀπωλέσθη τὸ 1902 κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Φερ-
μιλιανοῦ.

ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Χωρίον καθαρῶς ἐλληνικόν, ἐν ᾧ ὁ ναὸς

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. — Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς

1. τῆς Ἐκκλησίας εἶδομεν ἀπερριμμένον διάστυλον χθαμαλοῦ
μεγέθους 1,25 γ. μ. διαμέτρον δὲ 0,25, φέρον τὸ δέον χάραγμα
πρὸς ἔνθεσιν τοῦ στήθεον τῶν καγκέλλων ἢ τοῦ θωρακίου, ἐξ οὗ
δῆλον ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ ε'—ς' αἰῶνος ὑπῆρχεν ἐκεῖ χριστιανι-
κὸς ναός.

Ἐσωτερικῶς ὁ ναὸς οὐδὲν ἀπολύτως λόγον ἄξιον διασώζει.

Τὸ χωρίον τοῦτο συντηρεῖ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ὑπὸ γραμματο-
διδάσκαλον (40 ἄρρενα καὶ 30 θήλεα).

Τὸν αὐτὸν περίπου πληθυσμὸν ἔχει καὶ τὸ ἐπόμενον χωρίον

ΜΑΙΣΤΡΟ

Καθαρῶς Ἑλληνικὸν χωρίον, ἐν ᾧ

"Αγιος Γεώργιος.—Ναὸς οὐδὲν λόγον ἄξιον ἔχων.

327.—Υπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἔργον μᾶλλον κακῆς τέχνης

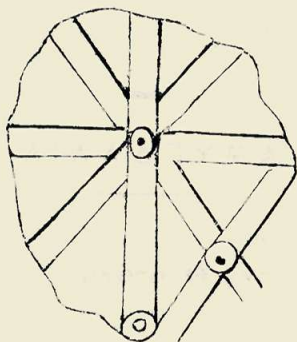
Χεῖρ Κορνη | λίου αψ' (1790)

328.—Ἐπὶ δοχείου τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ (διαμέτρον ἐπὶ τοῦ χεῖλους 0,29)

+ CΕΡΑΦΙΜ ΓΕ

ΡΟΜΟΝΑΧΟΣ = Σεραφεῖμ ἱερομνησχος

Ὅπισθεν ὑψηλὰ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος εὗρομεν τεθραυσμένον θωράκιον διαστύλον, ἐν ᾧ παρίσταται τὸ ἱερὸν μονόγραμμα τοῦ Ἱησοῦ, ὑπομνησκὸν συγχρόνως ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν τέχνην

Ἡ ἔγκριτος τοῦ τεμαχίου τούτου τέχνη ὑποδεικνύει ἡμῖν ἔργον ε'—ς' αἰῶνος.

Νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἀρχαιότητα ; Ἡμεῖς δεχόμεθα τοῦτο μᾶλλον ἀνήκον εἰς τὰ κάγγελα (transena) ἀρχαίας Βασιλικῆς.

329.—Ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ

ΑΠΡ
1776

Ἰδιωτικὸς οἶκος.

330.—Ἐπὶ τοῦ κατωφλίου

†	ΘΗΚΗΖΗ
	ΜΑΡΚΟΥ
	ΣΤΡΑΤΗΣ
	Κ ΤΟΥ ΤΟΥ Κ ;
	ΤΑΟΛΣΟΗ
	ΜΕΛΗΟ
	ΣΟΝΤΟC
	Η

Ὁ Ἅγιος Παντελεήμων. — Διαλελυμένον μονύδριον εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου ἀπόστασιν.

331.—Εἰς τὸ ἐπέρθυρον

IC	XC
+	
NI	KA
ΕΤΩC 1760	

Ἐσωτερικῶς

IC XC Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ
ΜΗΡ ΘΒ (ἀπλῶς)

332.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου Προσκυνητοῦ αψμδ (1744).

333.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου

Δι' ἐξόδου καὶ δαπάνης Παναγιώτου Προσκυνητοῦ κατὰ τῷ αψμδ (1744).

Αἱ εἰκόνες αὗται εἰσι συνήθη ἔργα τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου.

334.—Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, σύγχρονον ἔργον καλῆς μᾶλλον τέχνης.

Δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Δαμασκηνοῦ μοναχοῦ καὶ Γερασίμου προηγουμένου Καρκακλινεοῦ.

Τὴν πλάκα τῆς ἱερᾶς Προθέσεως ὁποραστιάξει ἱερὸς κοσμήτης ὡραίας Χριστιανικῆς τέχνης.

335.—Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

CI ΠΡΟΣΥΞΟΥCIIIΞ
ΔΟΥΛΙ ΜΕΓΑΝ ; ΟΝIIII
ΤΗ . . ΗΜΩ . . ΔΕΞΕΙΓΝ
Ε ; ΠΑ . . ΑΝΚΟCΑ ;
ΕΤΟΥC ΑΧΞΒ (=1662)